

Avrupa Komisyonu'na Açık Mektup: İŞLEM TALEBİ

**Aliağa'daki Gemi Geri Dönüşüm Tesislerinin AB
Sertifikalarını Derhal İptal Edin**

Sayın Komisyon Üyesi Jessika ROSWALL,

Avrupa Komisyonunu, Avrupa Gemi Geri Dönüşüm Tüzüğü'nün 23. Maddesi uyarınca, Aliğa'daki gemi geri dönüşüm tesislerinin AB onayını iptal etmeye çağırıyoruz. Bu talebimiz sektör, mevcut AB ve çevre mevzuatına, işçi sağlığı ve güvenliği standartlarına ve işçi haklarıyla uyumlu hale gelene kadar geçerlidir.

Aliğa'daki gemi geri dönüşüm sektörü, AB tarafından onaylanan tesisler de dahil olmak üzere, çevre koruma ve işçi sağlığı ve güvenliği standartlarını karşılamamaktadır. Ancak AB bayraklı gemilerin yarısından fazlası Türkiye'de sökülmetedir. Aliğa'daki 22 gemi geri dönüşüm tesisinden 11'i AB onaylıdır. Ayrıca, beş tesis onay başvurusunda bulunmuştur.

Avrupa Komisyonu, bir AB ülkesinde asla kabul edilmeyecek uygulamaları Aliğa'da onaylamıştır. AB içinde yasak olanın başka bir yerde kabul edilmesi utanç verici bir çifte standarttır. Tehlikeli atık yönetimi, güvensiz çalışma koşulları ve sektörün yönetimiyle ilgili ihlaller yıllardır sabittir. Özellikle, Türkiye'deki gemi geri dönüşüm sektörünün AB Gemi Geri Dönüşüm Tüzüğüne uyumsuzluğu ile ilgili aşağıdaki sorunları vurgulamak istiyoruz.

- Tesisler hukuka aykırı bir şekilde **Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreçlerinden muaf tutulmaktadır**. Bu konuda ilgili taraflarca yapılan başvuru halen Anayasa Mahkemesi tarafından incelenmektedir.¹
- Çevre ve iş mevzuatının uygulanması ve sektörün denetlenmesi son derece yetersizdir. Bu kapsamda ilgili taraflar ayrıca **suç duyurusunda** bulunmuştur. Sunulan deliller büyük ölçüde AB Denetim Raporlarına dayanmaktadır.²
- Yakın zamanda, gemi geri dönüşüm sektöründen kaynaklı 15.000 ton tehlikeli atığın yasadışı şekilde döküldüğü ortaya çıkmıştır.³
- Gemiler, **hiçbir AB devletinde uygulanmayan ve uygulanmasına izin verilmeyen** baştankara yöntemiyle sökülmetedir. Bu yöntem yalnızca kıyı ekosistemini değil, gıda güvenliğini ve halk sağlığını da yok etmektedir.
- TÜBİTAK ve Ege Üniversitesi tarafından yürütülen bir çalışma, bölgedeki hava, su ve **topraktaki ağır metal seviyelerinin** gemi geri dönüşüm faaliyetleri nedeniyle sınır değerleri büyük ölçüde aştığını ortaya koymuştur.
- Türkiye'de bir meslek hastalıkları izleme sistemi yoktur. Verilerin gerçeği yansıtmadığı düşünülmektedir. Buna rağmen, son dönemlerde AB onaylı tesislerde çalışan işçilerde meslek hastalıkları saptanmıştır.
- AB denetim raporlarında atık yönetimi, asbestin raporlanması ve sızıntıların önlenmesi tedbirleri de dahil olmak üzere çok sayıda **ihlal** belgelenmiştir. Bu ihlaller, tekrar tekrar tespit edilmesine rağmen devam

¹ Anayasa Mahkemesi, Başvuru numarası: 2025/38719

² Aliğa Cumhuriyet Başsavcılığı, dosya numarası: 2025/4151

³ "Basına ve kamuoyuna" <https://www.aliaga.bel.tr/haber/basina-ve-kamuoyuna-duyuru/1502>

etmektedir. Dahası, AB denetimleri atık su sistemlerini, drenaj kapasitelerini veya söküm sırasında oluşan döküntülerin kontrolünü sağlayacak süreçleri incelememiştir.

AB sertifikaları, AB Gemi Geri Dönüşüm Tüzüğüne uymayan Aliğa'daki tesisleri meşrulaştırmaktadır. Bu, devam eden ihlallere rağmen, devletler de dahil olmak üzere, gemi sahiplerinin gemilerini Aliğa'ya göndermesini mümkün kılmaktadır.

Dahası, Avrupa Komisyonu'nun Hindistan'daki kumsal söküm yöntemiyle çalışan tesislerden gelen başvuruları değerlendirmesi büyük bir endişe kaynağıdır. Kumsalda söküm, gemi sökümünün en vahşi ve yıkıcı yöntemidir. AB'de ne baştankara ne de kumsalda söküm yöntemi kabul edilmemektedir. Çünkü bu yöntemler kontaminasyonun önlenmesini imkansız kılmakta ve çevreye telafisi mümkün olmayan zararlar vermektedir.

Çifte standartlara karşıyız ve Avrupa Komisyonunu AB'de yasak olan uygulamalarla Aliğa ve Hindistan'ı meşrulaştırmamaya çağırıyoruz.

Avrupa Komisyonu'na Taleplerimiz:

- Aliğa'daki tesisler için **tüm AB onaylarını derhal iptal edin.**
- AB Gemi Geri Dönüşüm Tüzüğü kapsamındaki onay prosedürlerini gözden geçirin ve güncelleyin. Standartları, **kuru havuz gibi endüstriyel platformlar kullanılarak tam koruma sağlayan yöntemleri kabul edecek şekilde yükseltin.**
- **Türkiye'deki yetkililerle ve sivil toplumla iş birliği yaparak**, sızıntıların tam kontrolünü sağlayacak **altyapı yatırımları da dahil olmak üzere**, güvenli, sağlıklı ve çevreye zarar vermeyen gemi geri dönüşüm uygulamalarının hayata geçirilmesini sağlayın.

Kıyı ekosistemlerinin benzersiz ve yeri doldurulamaz olduğunu vurguluyoruz. Kirliliğin sınırı yoktur ve insan hakları evrenseldir. Hepimizin zararları önleme konusunda ortak bir sorumluluğu vardır. AB, Türkiye'deki mevcut gemi geri dönüşüm uygulamalarını meşrulaştırarak, belgelenmiş ihlallere gözlerini yumuyor, toksik mirasını yönetemeyen bölgelere aktarıyor ve gemi geri dönüşüm sektörünü gerçek anlamda sürdürülebilir uygulamalara dönüştürme rolünü yok sayıyor. Avrupa Komisyonu'na destek sağlamaya hazır olduğumuzu teyit ediyor ve gerekli adımları daha ayrıntılı görüşmek için bir **toplantı** talep ediyoruz.

Av. Arif Ali Cangı
EGEÇEP'i temsilen

Av. Çisem Aylanç
İzmir Barosuna
bağlı Avukat

Av. Hülya Yıldırım
Türk Tabipleri
Birliğini temsilen

Av. İpek Sarıca
EGEÇEP'i temsilen

İmzacı Kuruluşlar:

Depo, Liman, Tersane ve Deniz İşçileri Sendikası (DGD-SEN)

Ege Çevre ve Kültür Platformu (EGEÇEP)

Ege İşçi Birliği

Ege Kent Konseyleri Birliği
Foça evre Platformu (FOEP)
Foça Tarih ve Doęa Talanına Hayır Platformu
Gemi Yapımı ve Deniz Taşımacılığı, Ardiye, Depo ve Antrepoculuk İşçileri Sendikası (LİMTERİŞ)
Halk Sağlığı Uzmanları Derneęi (HASUDER)
İbrahim Doęangöl – Aliağa Belediyesi Meclis Üyesi
İzmir Kent Konseyi
İzmir Tabip Odası
İzmir Yaşam Alanları
Konak Kent Konseyi
Polen Ekoloji Kolektifi
TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu – İzmir’deki 23 odayı temsilen⁴
Türk Tabipleri Birliği
Türk Toraks Derneęi

Destekleyenler:

Avrupa evre Bürosu - European Environmental Bureau: EEB, evre alanında faaliyet gösteren Avrupa’daki en büyük sivil toplum örgütleri ağıdır. Şu anda 41 ülkede 190’dan fazla üye kuruluşu bulunmaktadır; bu ağıdaki kuruluşların sayısı giderek artmakta olup, yaklaşık 30 milyon bireysel üye ve destekiyi temsil etmektedir. Tüm kuruluşların listesine burdan ulaşılabilir: <https://eeb.org/who-we-are/our-members/>

STK Gemi Söküm Platformu - NGO Shipbreaking Platform: Kullanım ömrü sona ermiş gemilerin dünya çapında güvenli ve evre açısından uygun şekilde geri dönüştürölmesini teşvik etmek için çalışan evre, insan ve işçi hakları örgütlerinden oluşan küresel bir koalisyondur. 17 üye kuruluşuyla birlikte, gemi geri dönüşümü konusunda AB ve BM düzeyinde çalışan sivil toplum ve savunuculuk grubu olarak tanınmaktadır.

⁴ Bilgisayar Mühendisleri Odası İzmir İl Temsilcilięi; evre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Gemi Makineleri İşletme Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Gemi Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Gıda Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; İçmimarlar Odası İzmir Şubesi; İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Jeofizik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Jeoloji Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Kimya Mühendisleri Odası Ege Bölge Şubesi; Maden Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Makina Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Meteoroloji Mühendisleri Odası İzmir İl Temsilcilięi; Mimarlar Odası İzmir Şubesi; Orman Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Peyzaj Mimarları Odası İzmir Şubesi; Şehir Plancıları Odası İzmir Şubesi; Tekstil Mühendisleri Odası İzmir Şubesi; Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi